

dijasok, nyugdíjazott tisztviselők, Fantomast bujkáló mozilátogatók, néhány diák, annál több diákleány s az ifjú titánok gyér, de törekvő serege. Az éhező középosztály üresgyomru alakjai ezek, akik tíz korona kölcsöndíjat is nehezen tudják nélkülözni. Ki bír ma könyvet vásárolni? A tőkepénzes, annak is rámenne a tőkekamatja, ha minden új könyvet megvásárolna.

Végigjártam s végigkinlódám a könyvkereskedések kirakatait. Eltekintve attól, hogy minden második könyv politikai propaganda-füzet, szomorúan, jobban mondva ijesztően hatnak a szépirodalmi kirakatok. A könyvkereskedők nem szégyelnek egy évtizeddel ezelőtt kiadott s félig meg is penészedett könyv táblájára is kiírni a 30—50 koronás árat, az újabb kiadású könyvek árai pedig egyenesen borzalmasak. Bónyi Adorján 100—150 oldalas „Holnap”-ja 40 korona, Rudyard Kiplin „Kim” című hindu műremeke 48 korona, Barbusse új könyve, a „Világosság” 31-20, holott másfél hónappal ezelőtt, amikor megjelent még csak 24 korona volt ráírva. Az Ady-kötetek ára változók, mint az időjárás. Egyik kirakatban 21-60, a másikban 26-40, a harmadikban 26 koronára vannak írva. Egy 10 koronás Nyugatot 24 koronáért adnak.

Az egyik antikvárius kirakata előtt állván, épp oly horribilis árakat találtam, mint a könyvkereskedésben. Megdöbösödött francia könyvek ára 35—40 korona, Gáspár utleírásainak agyonkoptatott kötetei egyenként 60 korona. Egy kirottosodott szélű francia szótár és nyelvtanra ez volt írva: 240 helyett csak 160 korona. Ugyanezt a nyelvtant láttam egy könyvkereskedésben 80 koronáért jelezve. A kották árai még vakmerőbbek. A „101 magyar dal” című kiadások egy kötet 40 korona. Ebből azonban hiányzik legalább 50 dal, olyan állapotban van. Miért oly drága az antikvárius? Ha bemegyek hozzá eladni valamit, a hájamat is lealkudja rólam! A megszorult vidéki diák, vagy éhező hivatalnok kénytelen elvinni hozzá könyveit s odaadni majdnem ingyen, hogy az antikvárius ezer percentet kereshessen rajta.

Egy másik antikvárius bolt kirakatában nem is találtam könyvet, ha ugyan a rémregény-füzetet nem nevezzük annak. „Az elrabolt királykisasszony”, „Az élő csont”, „A csempész és kedvese” (aktuális!) és „A kacsatalpon forgó vár” fantasztikus kiadványai meredeztek rám, szörnyen népies kiadásban. „A tiszai halász és a tengerelattjáró sárkányhajó” című csodát külön érdemes megemlíteni. Címabláján egy szegedi halászszer áll egy csónakban. Hirtelen egy ellenséges tengerelattjáró bukkan föl a Tiszán. Ám a halász nem ijed meg. Felkapja a csónakjában előre megfontolt szándék nélkül elhelyezett repülőgépbombát s halálos elszántsággal, könnyed mozdulattal, csak úgy „visszakézbül” nekihajítja a sárkányhajónak, amely hosszas szenvedés után, életének hatodik esztendejében kénytelen felrobbanni. A hős halász pedig addig élt, míg meg nem halt.

Láttam ugyanitt daloskönyveket is, előtérbe helyezve a „Fekete, fekete, fekete, fekkete” című zerkotánc, azután a „Minden csak komédia”, „Asszony, asszony, édes asszony” és az „Arabella te édes”, szintén édes kuplékat. Kár, hogy az árak nem voltak kiírva, különben sokkal élvezetesebbek lennének.

Az egyik kirakatban való szemlélődésem közben hirtelen mellettem termett Taschler Endre városi főjegyző, aki nagy barátja a jó könyvnek. Sokáig néztük a könyveket s versenyeztünk az árak felett való megbotránkozásunkban. Mikor elköszöntem, így szólt:

— Nézzük ugy-e, nézzük, de mögöttünk nem tudjuk. Bizony szomorú ez, hogy a kirakatok előtt köll folytatni az embörnek az irodalmi tanulmányait.

És tényleg, nagyon sok ember van ma Szegeden, aki csak a kirakatokból tudja, hogy új könyvek jelentek meg.

Tici.

Vezetőpolitikusok nyilatkozatai.

Andrássy a bel- és külpolitikáról. — Haller az iskoláról. — Vanczák János a polgárság és a szociáldemokraták viszonyáról.

Budapest, április 3. Egy hírlapíró beszélgetést folytatott gróf Andrássy Gyulával, aki egyebek között a következőket mondotta:

— A belpolitikai helyzet fő hibája, hogy már régen nincs erős kormányunk, amely feltartóztathatná a társadalom elkerülhetetlen züllesztését. Ez pedig ma nagyon sürgős kérdés, mer a bajok mindennap nagyobbak lesznek. Mindez természetes következménye annak a sok csapásnak, melyen ez a nemzet átment és következménye a világhelyzetnek és az anarchiának, amely a viszonyokból természetszerűleg kifejlődött. De egyszer már véget kell vetni ezeknek a bontó és rontó hatásoknak, a legnagyobb eréllyel és kéréllhetetlen szigorral kell dolgozunk belső helyzetünk javításán. Ezt pedig csak olyan kormánytól várhatjuk, mely egyrészt az által erős, hogy a legnagyobb erőkből áll és másodszor az által, hogy biztos támasz áll a háta megett.

Arra a kérdésre, hogy milyennek látja a külpolitikai helyzetet, Andrássy kijelentette, hogy az impressziói azok, amelyek Apponyi eddigi nyilatkozataiból is kitetszenek, hogy lényeges változás a béke kildtásaiban alig várható.

Arra a kérdésre, hogy mit szol a magyar szociáldemokrata-párt legújabb irányzatához, így válaszolt Andrássy:

— Ezt az irányzatot rendkívül szükségesnek és fontosnak tartom, ezért a legmelegebben üdvözlöm. Szükséges és fontos a nemzet szempontjából is, amelynek ma elkerülhetetlen szüksége van valamenyi osztály együttes munkájára. Szüksége van azonban főleg a munkás odaadó munkakedvére. Rendkívül szükséges volna, hogy a szociáldemokrácia módot találja a polgári társadalmak meguyugtatására, hogy teljesen szakított az a gondolat, amely vezéreiket nemrég vezette, mintha a mostani zavaros helyzetet arra akarná felhasználni, hogy forradalommal és erőszakkal valósítsák meg programjukat. A munkásságnak azt a tudatot kell felébreszteni a nemzetben, hogy céljait kizárólag törvényes uton, a fokozatos fejlődés útján akarja elérni.

Haller István kultuszminiszter nyilatkozott a kultuszminisztérium munkatervéről.

— A kultuszminisztérium — mondotta Haller — ezidőszerezt azzal a problémával foglalkozik, hogy miként hozhatná összes iskoláinkat közelebb az élethez. Revideálni fogjuk a tantervet, a tankönyveket, a tanító- és tanárképzést. Az eddigi ismétlőiskolákat gazdasági továbbképző tanfolyamokká fejlesztjük. Ezen túlmenően a polgári iskolákat kifejlesztjük gazdasági középiskolákká, amelynek már az lesz a rendeltetése, hogy szélesebbkörű gazdasági és kereskedelmi ismereteket adnak, másrészt előkészítik a gazdasági akadémiák, a közgazdasági egyetem, valamint a népfőiskolák (parasztgyegetemek) számára az anyagot. Meg kell változtatnunk közoktatásunk szellemét is, amennyiben az eddigénél sokkal nagyobb mértékben fogjuk kívánni a nemzetnevelést, a világnézet és az erkölcsi felfogás kikristályosítását. Egyetemeink és egyéb kulturális intézményeink fejlesztésére és fejlesztésére kérem fogom a nemzetgyűléstől a legnagyobb áldozatot.

Vanczák János szociáldemokrata pártvezérrel beszélgetést folytatott egy újságíró, a polgárság és a munkásság viszonyáról.

Vanczák többek között ezeket mondotta:

— A polgárság és a szociáldemokratapárt közötti helyzet ma még nem nyújt tiszta képet.

A polgárságnak nagyrésze még nem tud disztigválni az elmerült bolsevizmus és a szocializmus között, ezért bizalmatlan. A polgári osztály tekintélyes részében azonban határozottan észlelhető a megértés. A párt újabb állásfoglalása csak nyomatókos kidomborítása a párt eddigi működésének, amely sohasem volt nemzetellenes és ebben a szociáldemokrata érzelmű munkásság abszolút többsége egyetért a pártvezetőség álláspontjával.

— A tisztántuli nemzetgyűlési választásokban — mondotta végül Vanczák — a szocialistapárt nem vesz részt. A községi választásokban való részvételükre vonatkozólag még nincsen parthatározatuk.

Apró történetek.

— Régi idők emlékei. —

A fővárosi művészek közül a multban leggyakrabban Ujházi Ede vendégszerepelt a szegedi szinpadon. A Mester szerette a várost és a közönséget is, amelynek körében sok jó ismerőse volt.

Ujházi rendesen újságírókkal, színészekkel töltötte az előadások után való időt, ami bizony sokszor belenyúlt a reggeli órákba is. A kardalososokhoz nagyon huzott a szíve, mert tudta róluk, hogy nem igen van módjuk a bőség szarujából falatozni. Többször megvendégelte őket a kfs Kassban, ahol reggelfelé kórusban hangzott fel a szívből jövő jókívánság: Éljen a Mester! A Mester pedig, szájában az elmaradhatatlan brittanika-csutkával, feléjük intett a kezével és csak annyit mondott: Csönd legyen, marhák! (Ezt az epitetont csak azokkal szemben használta, akiket szeretett.)

Egy este, vacsora után, kijelentette a Mester, hogy alsózni szeretne. A társaságában többen ajánlkoztak partnernek, különösen a színészek, de a Mester azt mondotta, hogy pénzes emberrel szeretne játszani.

— Marhák, nektek akarok nyerni.

A kávéház nagy asztalánál ült egy ismert habitué, akinek pénze is volt, ur is volt (míg él, mindig az is marad) és aki minden időben szerette a színházat, a színészeket, sőt a színésznőket is. A partie megalakult csakhamar és az alsós tornának nagy nézőközönsége akadt. Változó szerencsével folyt a játék, de éjfél felé már Ujházi volt előnyben.

Új rádi kezdődött és a mesteren volt az osztás sora. Makk volt a feldobott szín. Lepasszolták. A partner volt az első, neki kellett nyilatkozni, hogy melyik színre kívánja felvenni. A partner, akinek a haja olyan színű volt, mint aminőt Tizian előszerejével festett, a fejére mutatott, amivel jelezni kívánta, hogy vörös az adu. A Mester megigazította szájában az egyre rágott szivarcsutkát és a legnagyobb komolysággal mondta:

— Tehát tök...

A Koczor-bíróság híres volt igazságos szigorúságáról. Aki kihágást követett el és odakerült, arra ráhúzták a vizes lepedőt. Különösen a fiakkerekek, meg a „köpködők” nem szenvedhették a Koczor-bírósgéget, amely ha alkalom nyílt, ugyancsak elbánt velük.

Történt pedig, hogy Koczor Jánoséknál fát kellett vágatni. A favágó jelentkezett a háznál, a munkát is elvégezte és már csak a fizetés volt hátra.

— Mit kap? — kérdezte Koczorné.

— Öt koronát, — válaszolt a favágó.

Harisnyák, keztyűk, gallérok,

nyakkendők és mindennemű rövidéru cikkek legolcsóbban beszerezhetők

Geigner Testvéreknel

Iskola-utca 25. szám.

312

Hungária épülettel szemben.